

A magánhangzók időtartama

A hangok rövidebb vagy hosszabb ideig hangozhatnak, tehát vannak **rövid** és **hosszú** magánhangzók.

Rövidek: *a, e, i, o, ö, u, ü.*

Hosszúak: *á, é, í, ó, ő, ú, ű.*

A közöttük lévő időtartambeli különbség a beszédben gyakran nem vevődik észre. Ez helytelen, igyekeznünk kell pontosan ejteni a magánhangzókat. Annál is inkább, mert az időtartam megváltoztatása a szó jelentését is megváltoztatja. Nem mindegy, hogy valaki *megörül-e* vagy *megőrül*; nem mindegy, hogy *borsot* vagy *borsót* veszünk-e; a *korkép* mást mutat, mint a *kórkép*.

A magánhangzók írása a kiejtés szerint történik, tehát szóban is, írásban is tiszteletben kell tartanunk az időtartamot.

A rövid *i*

Rövid *i*-t mondunk és írunk a szavak végén:

kéri, városi, mozi.

Kivétel néhány egytagú szó:

sí, rí, nyí, gyí.

A rövid *u, ü*

Rövid az *u* és az *ü* az *-ul/ül* ragban és rövid az *-ul/ül* képzőben: *németül, tanul, derül.*

Rövid az *u, ü* a következő főnevek végén:

alku, áru, bábu, bantu, batyu, büriü, daru, emu, eskü, falu, güzü, gyalu, hamu, hindu, kakadu, kapu, kenguru, lapu, saru, satu, szapu, szaru, tabu, üriü, zsaru.

Általában rövid a francia eredetű szavak végén is:

adu, menü, parvenü, ragu(leves), revü, zsalu.

Végül pedig: röviden mondjuk és írjuk az *-u* kicsinyítő-becéző képzőt:

anyu, apu, babu, bátyu, cicu, Gyulu, Ibu, Pityu.

A rövid magánhangzókról általában

Következzenek most azok a gyakoribb szavak (főképp tőszavak), amelyekben rövid magánhangzót kell mondani és írni, de sokszor bizonytalankodunk helyességükben:

anekdota	folyik
ár o c	foly o só
b ö göly	f o noda
b u ra	g u nyoros
b u sa	h i rdet
b u sás	h i vő
c i vódik	h u n
cs i ger	h u ny
cs i szol	h i fjú
dev i za	h i ge
dics e r	h i gény
el ö l vagy el ü l (hol?)	h i ly
el ö ljáró	h i rigy
h i nom	h i rt

izzik	regös
jog	rimánkodik
jut	riszál
kor (= idő)	rizikó
kör (körözött, körút stb.)	rizling
Körös (folyónév)	rizs
kulturális	rohan
kun	rongál
kusza	siklik
lakos	sima
lakozik	sivár
liga	sül
lősz (sárgaföld, talaj)	sütöde
lugas	szerviz
megrökönyödik	szik
mily	szilfa
mindig	szint
mirigy	szörnyülködik
mosoda	szövöde
naív	szükség
nyirbál	szül
nyirettyű	szünet
orom (hegycsúcs)	szüntet
orrol (haragszik)	szüret
óvoda	turista
ováció	tüntet
öl	tükör
önt	tüzér
öntöde	un
ördöngös	ül
öv	zizeg
pallos	zug (= sarok)
rakodik (= terhet rak)	zuzmó

A székely nyelvjárásban gyakran hosszú az első szótag magánhangzója:

bíztos, jógos, nyúgodt, tükör.

A köznyelvi kiejtés ezzel ellenkezik:

biztos, jogos, nyugodt, tükör.